

І те, і інше усувається одними й тими самими засобами психоаналізу. Тому кримінологія і вся наука кримінального права повинна тісно взаємодіяти з психологією та психоаналізом. Адже, хоч і рідко, але існує група неусвідомлених злочинців, яких без взаємодії цих наук і без міждисциплінарних досліджень уникнути дуже важко.

Список використаних джерел

1. Зелипский, Апатолій Феофанович Осознаваемое и неосознаваемое в преступном поведении/А. Ф. Зелипский. Харьков: Вища школа, 1986. – 168 с.
2. Лебон Гюстав Психология народов и масс. / Пер. с фр.; Предисл. И. Владимиров. – М.: ТЕХРА – Книжный клуб, 2008. – 272 с.
3. Маклаков А. Г. Общая психология: Учебник для вузов. – СПб.: Питер, 2012. – 583 с.
4. Угрехелидзе М. Проблема неосторожной вины в уголовном праве. Изд-во Мецниереба, Тбилиси, 1976. – 131 с.

МАХАТАДЗЕ К. Г.

Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірант кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права

ЗАЛИШЕННЯ В НЕБЕЗПЕЦІ ТА НЕНАДАННЯ ДОПОМОГИ ОСОБІ, ЯКА ПЕРЕБУВАЄ В НЕБЕЗПЕЧНОМУ ДЛЯ ЖИТТЯ СТАНІ

Захист життя та здоров'я людини є пріоритетним для цивілізованих країн. Ст. 27 Конституції України закріплює захист життя людини в якості обов'язка держави. Ця проблема є надзвичайно важливою, адже необхідно здійснити розмежування між заповнюванням шкоди шляхом активних дій та бездіяльності. Більшість злочинів проти життя та здоров'я особи вчиняються шляхом активних дій (нанесення удару, скидання з висоти та ін.). Однак, є склади, що характеризуються бездіяльністю (ненадання допомоги особі, що перебуває у небезпечному для життя стані, невиконання обов'язків медичними або фармацевтичними працівниками та ін.).

Ненадання допомоги буквально розуміється як не дати допомогу, не сприяти, не підтримувати особу, не рятувати її, не сприяти в лікуванні особи чи полегшенні її страждань. Схожим до цього є визначення поняття «ненадання допомоги» і в науці кримінального права. Зокрема, В. К. Гришук зазначає, що ненадання допомоги є юридичним синонімом залишення в небезпеці і визначається як невжиття особою

заходів, необхідних для відвернення небезпеки для життя потерпілого. М. Й. Коржанський під ненаданням допомоги розумів невиконання встановленого законом обов'язку подати допомогу особі, яка перебуває в небезпечному для життя становищі [5, 93–95].

Сучасний ККУ у ст. 135 встановлює відповідальність за завідоме залишення без допомоги особи, яка перебуває в небезпечному для життя стані і позбавлена можливості вжити заходів до самозбереження через малолітство, старість, хворобу або внаслідок іншого безпорадного стану, якщо той, хто залишив без допомоги, зобов'язаний був піклуватися про цю особу і мав змогу надати їй допомогу, а також у разі, коли він сам поставив потерпілого в небезпечний для життя стан. Кримінальна відповідальність у ч.1 ст.136 встановлена за ненадання допомоги особі, яка перебуває в небезпечному для життя стані, за можливості надати таку допомогу або за неповідомлення про такий стан особи належним установам або особам, якщо це спричинило тяжкі тілесні ушкодження.

Об'єктивна сторона за ст.135 характеризується бездіяльністю — ненаданням взагалі або ненаданням належної допомоги особі, яка перебуває в небезпечному для життя стані і позбавлена можливості вжити заходів до самозбереження. Умовами кримінальної відповідальності за залишення в небезпеці виступають:

- 1) обов'язок особи надати необхідну допомогу;
- 2) можливість надати таку допомогу.

Об'єктивна сторона ст.136 характеризується:

1) бездіяльністю у вигляді ненадання допомоги особі, яка перебуває в небезпечному для життя стані, чи неповідомлення про такий стан особи належним установам або особам;

2) настанням наслідків у вигляді тяжких тілесних ушкоджень;

3) наявністю причинного зв'язку між бездіяльністю винного і настанням наслідків.

У небезпечному для життя стані особа може опинитися внаслідок дії стихійних сил природи, тварин, джерел підвищеної небезпеки, власної легковажної поведінки, поведінки інших осіб тощо. Якщо винна особа сама поставила потерпілого у небезпечний для життя стан, вчинене має кваліфікуватися за ст.135 КК.

Злочин за ст.135 вважається закінченим з моменту залишення без допомоги особи, яка перебуває в небезпечному для життя стані.

Злочин за ст.136 вважається закінченим з моменту настання наслідків у вигляді заподіяння потерпілому тяжких тілесних ушкоджень.

Суб'єктивна сторона ст.135 характеризується прямим умислом, про що свідчить вказівка у диспозиції на за відомість передбаченого нею діяння.

Суб'єктивна сторона ст.136 характеризується виною у формі умислу щодо бездіяльності особи та умислу або необережності щодо суспільно небезпечних наслідків.

Суб'єктом за ст.135 виступає особа, яка досягла 16-річного віку і була зобов'язана піклуватися про особу, або сама поставила потерпілого в небезпечний для життя стан.

Суб'єктом за ст.136 є фізична, осудна особа, якій виповнилося 16 років і яка не була зобов'язана піклуватися про потерпілого і не ставила його у небезпечний для життя стан. У протилежному разі відповідальність настає за ст.135.

Таким чином, за своєю правовою природою нападання допомоги є досить близьким до залишення в небезпечі, однак повністю не збігається з ним. Утім, сам характер бездіяльності, у якому виражаються злочини, передбачені ст. 135, 136 КК України, є по суті однаковим і полягає в ненаданні допомоги, не сприянні, не рятуванні особи, яка цього потребує.

Список використаних джерел

1. Конституція України від 28 червня 1996 року № 254к/96-ВР [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.
2. Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 року № 2341-III [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>.
3. Кримінальний кодекс України. Науково-практичний коментар: у 2 т. / за заг. ред. В. Я. Тація, В. І. Борисова та ін. 5-е вид., допов. Х.: Право, 2013. – Т. 1: Загальна частина / Ю. В. Баулін, В. І. Борисов, В. І. Тютюгін та ін. 2013. 376 с.
4. Кримінальний кодекс України. Науково-практичний коментар: у 2 т. / за заг. ред. В. Я. Тація, В. І. Борисова та ін. 5-е вид., допов. Х.: Право, 2013. – Т. 2: Особлива частина / Ю. В. Баулін, В. І. Борисов, В. І. Тютюгін та ін. 2013. 1040 с.
5. «Українська мова в юриспруденції: стан, проблеми, перспективи». Матеріали X Всеукраїнської науково-практичної конференції, присвяченої Дню української писемності та. – К., 2014. – С. 93- 95.